

MAKROøkonomi

Kapitel 13 - Inflation og Strukturpolitik

Vejledende besvarelse

Opgave 1

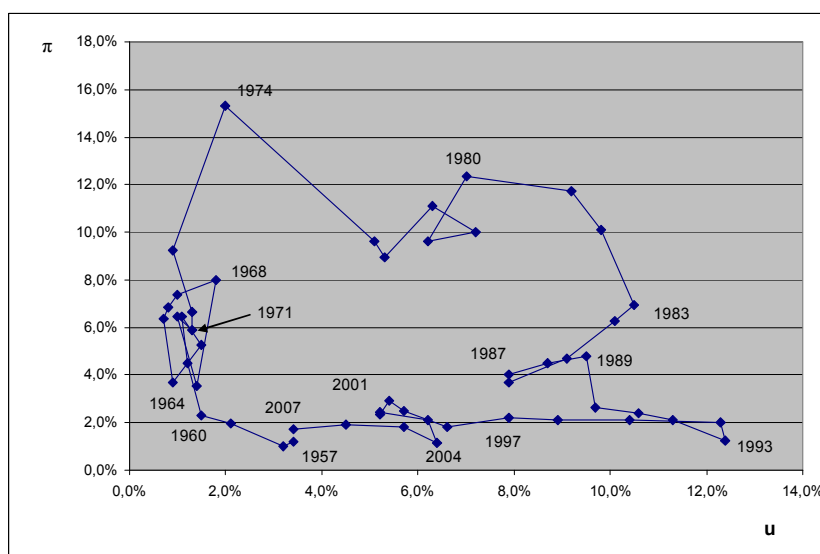
1. Hvad er inflation og hvad de samfundsmæssige problemer ved en høj inflation
 - a. *Vedvarende prisstigninger*
 - i. *Forbrugerprisindekset*
 - ii. *Nettoprisindekset*
 - iii. *Lønindekset (timeløn i industrien) til at måle løninflationen*
 - b. *Problemer*
 - i. *Forringer konkurrenceevnen*
 - ii. *Reducerer gæld og formues reale værdi (købekraft)*
 1. *er det ventet er det i renten – det vil sige ikke et problem*
 2. *er det uventet kompenseres der ikke via en højere rente og det er dermed et omfordelingsproblem*
 3. *skaber generel usikkerhed i husholdningers og virksomheders planlægning*

Opgave 2

2. Hvad udtrykker den oprindelige Phillipskurve?

En konstant sammenhæng mellem inflation og arbejdsløshed. Lav arbejdsløshed giver høj inflation.

3. Nedenstående figur viser Phillipskurven for Danmark for perioden 1973 – 2007. I bedes vurdere/forklare udviklingen i perioden.

Kurven bevægede sig ud i forbindelse med den første oliekrise i 1973-1974. Derefter bevægede økonomien sig langs en ny Phillipskurve, der blev yderligere skubbet ud efter 2. oliekrise i 1979. Fra 1983 og frem til 1986 lykkedes det at rykke Phillipskurven ind mod origo. Det skyldtes især fastkurspolitikken fra 1982, der blev suppleret med en suspensering af den automatiske dyrtidsregulering, efter hvilken lønmodtagerne automatisk fik lønmæssig kompensation for prisstigninger. Ordningen blev senere permanent afskaffet.

Fra 1993 til 2001 og igen fra 2004 til 2006 er der en bemærkelsesværdig forskydning af kurven mod origo. Det skal blandt andet ses i lyset af den arbejdsmarkeds- og uddannelsespolitik, der er blevet ført i denne periode.

4. Har Phillipskurven været stabil i perioden?

Nej, den har som beskrevet ovenfor bevæget sig flere gange. Problemet er, som beskrevet af Friedman, at den oprindelige Phillipskurve ikke inddrog inflationsforventningerne.

Opgave 3

1. Hvad karakteriserer den strukturelle ledighed, og påvirkes den af en ekspansiv finanspolitik.

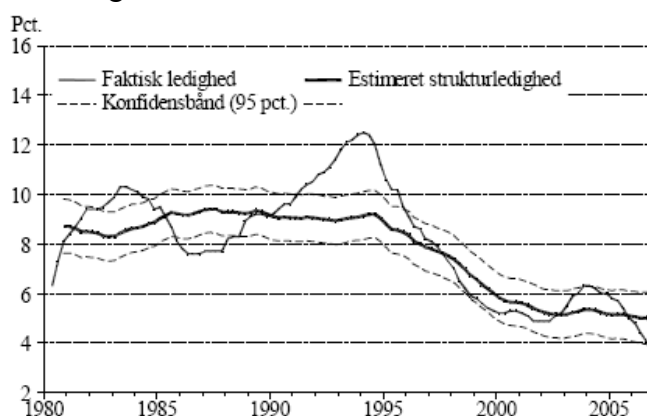
Den strukturelle ledighed kan beregnes som $u_n = \frac{\alpha + \theta}{\lambda}$.

Den strukturelle ledighed er således bestemt af

- virksomhedernes prismarkup α , det vil sige graden af konkurrence på færdigvarer markedet.
- decentraliseringsgraden i lønfastsættelsen λ . Jo mere decentralt lønfastsættelsen sker, jo lavere er den strukturelle ledighed
- fleksibiliteten på arbejdsmarkedet θ . Jo større fleksibilitet, jo lavere er den strukturelle ledighed.

Den strukturelle ledighed er således ikke afhængig af den førte stabilitetspolitik – og altså heller ikke af en ekspansiv finanspolitik.

2. Nedenstående figur viser udviklingen i faktisk og strukturel ledighed i Danmark 1980 til 2006. I bedes beskrive udviklingen i den strukturelle ledighed og sammenholde med udviklingen i den faktiske ledighed.

Kilde: Det Økonomiske Råd, Dansk Økonomi, forår 2007

Den strukturelle ledighed lå stabilt omkring 9 procent frem til midten af 1990'erne hvorefter at den er faldet støt til omkring 5 procent i 2006.

Den aktuelle ledighed har så at sige svinget omkring den strukturelle ledighed. Specielt i første del af 1990'erne var den faktiske ledighed, der på det tidspunkt toppede omkring 12 procent noget højere end den strukturelle ledighed.

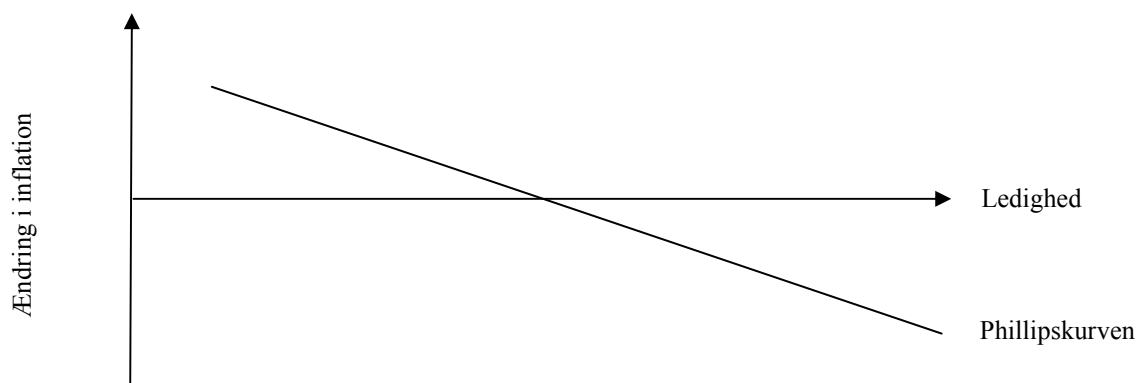
3. Forklar følgende udtryk $\pi_t - \pi_{t-1} = -\lambda (u_t - u_n)$

Dette er den forventningsforhøjede Phillipskurve – eller blot Phillipskurven. Den viser, at der er en direkte sammenhæng mellem inflationsudviklingen og den strukturelle ledighed.

Når ledigheden er under den strukturelle ledighed, stiger inflationen. Hvor meget inflationen stiger afhænger af hvor følsom lønkravene er overfor ændringer i ledigheden – det vil specielt sige graden af decentralisering i lønfastsættelsen.

Når ledigheden er over den strukturelle ledighed, stiger ledigheden og når ledigheden svarer til den strukturelle ledighed er inflationen konstant.

4. Angiv placeringen af den strukturelle ledighed i nedenstående figur.

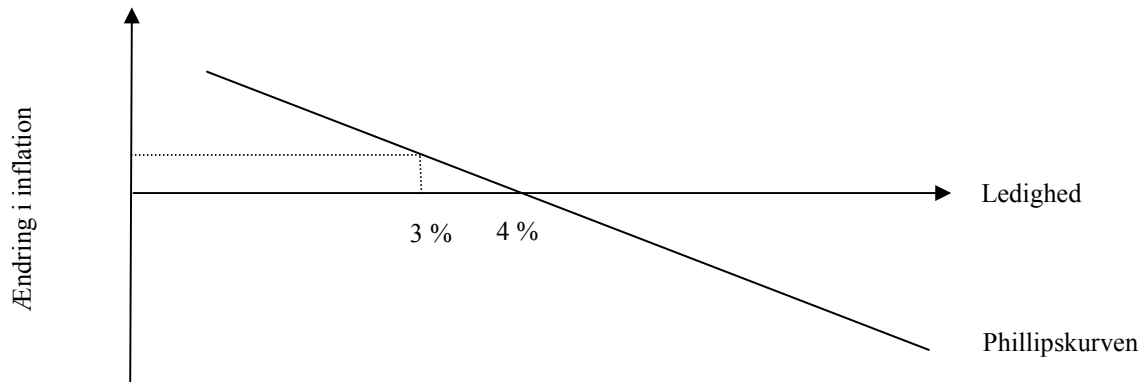
5. Hvorledes vil det påvirke Phillipskurven såfremt den strukturelle ledighed reduceres?

Det vil forrykke Phillipskurven mod venstre – altså ind mod origo.

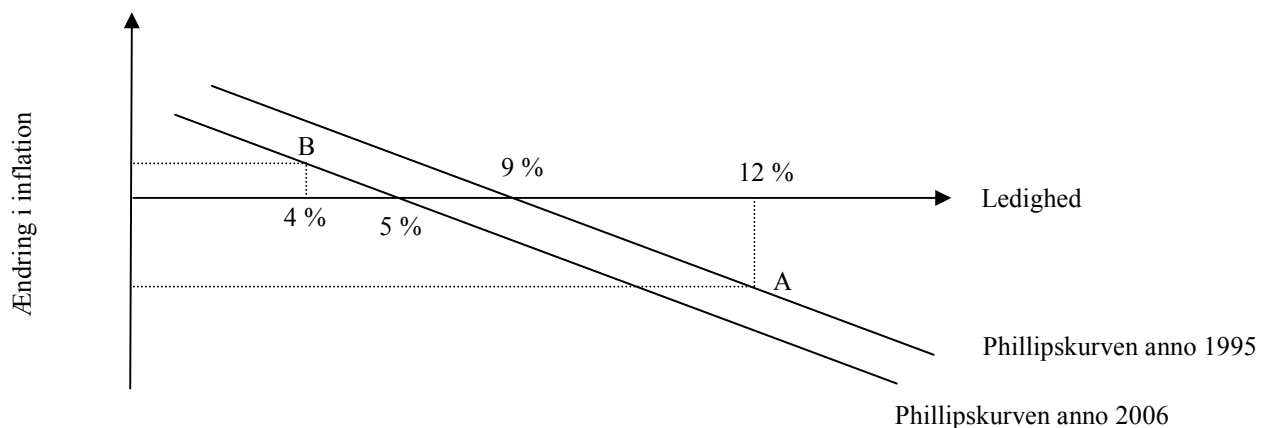
Antag, at den strukturelle ledighedsprocent er 4 procent, og at vi i udgangssituationen befinder os i en situation, hvor den aktuelle ledighed svarer til den strukturelle ledighed

6. Analyser på baggrund af figuren i spørgsmål 4 effekten på ledigheden på kort sigt af en ekspansiv økonomisk politik, der reducerer ledigheden til 3 procent.

Den ekspansive økonomiske politik vil på kort sigt bevirke, at ledigheden nedbringes men inflationen stiger.

7. I bedes forklare faldet i ledigheden fra primo 1990'erne til 2006 på baggrund af figuren i spørgsmål 4.

I løbet af perioden har dansk økonomi bevæget sig fra punktet A til punktet B. Det fald, der er sket ledigheden fra omkring 12 procent i 1994 til omkring 4 procent i 2006 skyldes således både

- *en mere ekspansiv politik og øget vækst internationalt, der har øget efterspørgslen og dermed reduceret ledigheden langs Phillipskurven, og*
- *et fald i den strukturelle ledighed, der har skubbet Phillipskurven mod venstre*

Opgave 4

Som vi så i kapitel 7 er Den Europæiske Centralbanks pengepolitik først og fremmet møntet på at fastholde en inflation omkring 2 procent. En af grundpillerne bag bankens udformning af pengepoli-

tikken er den såkaldte monetaristiske penge teori. Ifølge denne teori afhænger inflationstakten direkte af stigningstakten i pengemængden.

Udgangspunktet er kvantitetsteorien, der siger, at $M \cdot v = P \cdot Y$, hvor M er pengemængden, v er pengenes omløbshastighed – det vil sige hvor hurtigt pengesedlerne bliver brugt - P er prisniveauet og Y er nationalindkomsten i faste priser.

Dette kan matematisk omformuleres til, at stigningstakten i pengemængden plus stigningen i omløbshastigheden er lig med inflationen plus væksten i nationalindkomsten (altså den økonomiske vækst).

Som vi har set via transmissionsmekanismen vil en ekspansiv/lempelig pengepolitik via en stigende pengemængde M på kort sigt få både nationalindkomsten Y og prisniveauet P til at stige. Vi har imidlertid også set, vil nationalindkomsten på langt sigt svare til det den potentielle nationalindkomst Y_n , der er forenelig med den strukturelle ledighed..

Samtidig antager monetaristerne, at omløbshastigheden v er konstant på langt sigt – eller i hvert fald uafhængig af pengepolitikken. Den ændres ved fx ved ændrede betalingsvaner fx som følge af den teknologiske udvikling.

Da således både Y og v er konstante på langt sigt, vil en øget stigningstakt i pengemængden medføre en tilsvarende stigende inflation.

1. Hvorledes må det forventes, at ECB vil udforme pengepolitikken i en periode med frygt for stigende inflation.

ECB vil da reducere stigningstakten i pengemængden. Det vil de gøre ved at holde deres rentesatser forholdsvis høje, således at kreditinstitutterne ikke efterspørger så meget likviditet i ECB.

Opgave 5

Antag at inflationen i Danmark vil stige mere end forventet i de kommende år.

1. Hvordan vil det påvirke følgende personers privatøkonomi:
 - a. har sparet 200.000 kr. op i banken til udbetaling på en ny bolig, men forventer først at købe om nogle år.

Prisen på boligen, som personen ønsker at købe stiger. Er penge placeret på variabel rente er det dog muligt delvis at blive kompenseret af en stigende rente.

- b. har for nylig købt en lejlighed med en udbetaling på 200.000 kr. og har fået et fastforrentet realkreditlån på 1.400.000 kr.

Vedkommende bliver ikke umiddelbart påvirket. Han/hun har købt og optaget et fastforrentet realkreditobligationslån. I det omfang vedkommende stiger i løn i takt med den stigende inflation kan vedkommende komme til at sidde relativt billigere i sin nye bolig, der også stiger i pris.

c. står foran at blive pensioneret, og har placeret sin pension som følge:

- 50 procent i fast forrentede obligationer

Disse mister værdi svarende til den stigende inflation

- 20 procent i variabelt forrentede obligationer

Disse mister ligeledes værdi svarende til den stigende inflation men med stigende rente som en delvis kompensation

- 10 procent i ejendomme i Danmark

Disse stiger alt andet lige i værdi svarende til den stigende inflation

- 20 procent i danske aktier

Disse stiger ligeledes i værdi svarende til den stigende inflation